

RAS

Rasspecifik avelsstrategi för

Västsibirisk Laika

2024-2028

Innehåll

1. Ursprung historisk bakgrund och utveckling	3
2. Nulägesbeskrivning.....	5
2.1 Registreringar och inavel	5
2.2 Avelsbas	5
2.3 Effekter av inavel på fruktsamhet	6
2.4 Hanhundsanvändning.....	7
2.4.1 Matadorer.....	7
2.4.2 Ålder vid avelsdebuten	8
2.4.3 Hanar i avel	8
2.5 Tikar i avel.....	8
2.6 Veterinärstatistik	9
2.7 Avelsinstrument.....	12
2.8 Mentalitet.....	13
2.9 Exteriör	14
3. Svenska Laikaklubbens avelsrekommendationer.....	15
3.1 Avelsutvärdering.....	17
4. Tidsplan.....	17
5. Sammanfattning	18

1. Ursprung historisk bakgrund och utveckling.

Laikan är taigans jakthund nummer ett. Fram till 1970-talet var laikan som jakthund nästan okänd i Norden. Endast enstaka folklivsforskare, resenärer och jägare hade kommit i kontakt med jaktlaikan och i skriven form delgivit andra sina intryck av den.

I kynologiska arbeten har laikan fått sporadiska omnämningar. Som första nordbor fick finländarna kontakt med den organiserade laikavärlden, då de i mitten av 1960-talet började besöka Leningrads hundutställningar.

De importerade de första laikorna några år senare. Det riktiga intresset för laika i Norden och Sverige fick sin början genom jaktidskrifterna, som år 1976 sände sina skribenter till Leningrad.

De första laikorna kom till Sverige i slutet av 70-talet. Det var den kände storviltjägaren Lars Svanberg i Strömsund som tog in en östsibirisk laika som senare skulle bli känd som en duktig björnhund. Petrus Johansson, Långviksmon, tog samtidigt in de första västlaikorna.

Rune B. Samuelsson har i boken Nordliga jaktspetsar utförligt beskrivit laikornas ursprung samt hur de har utvecklats i Norden.

Storviltshunden från öst

Laikan är en mångsidig hund som i sitt hemland ska kunna användas för jakt efter allt från fågel till mård och björn. Självfallet ställer denna mångsidighet enorma krav på hunden, både mentalt och fysiskt. Även om många jägare specialiserar sina hundar så förväntas laikan kunna anpassa sitt jaktsätt till väldigt skiftande förutsättningar. Detta innebär i praktiken att hunden typiskt testar motståndet vid en första kontakt, för att snabbt få en uppfattning om lämpligaste strategi. Laikan sägs "utmana" viltet. Rovviltsskärpa är också typiskt, och ett adelsmärke för laikan.

De vanligaste användningsområdena i Sverige är storvilt som älg, björn, vildsvin och lo men även mindre vilt som grävling, mård, mink och skogsfågel. Rastypiskt har laikan ett bra samarbete med sin förare, och i överlag ett positivt sätt mot människor.

Svenska Laikaklubben har sedan begynnelsen som målsättning att:

"... verka för att anpassa laikorna till nordiska jaktmetoder och nordiskt vilt med bibehållen rovviltsskärpa.

... bibehålla och utveckla laika rasernas förighet och samarbetsvilja, en förutsättning för att denna jakthunds breda användbarhet ska komma till sin rätt..."

Svenska laikaklubbens avelsrekommendationer

För att bibehålla mångsidigheten och stärka den jaktliga utveckling rekommenderar klubben parningar som uppfyller följande:

- Beräknad inavelsökning* är max 3,5% beräknad på 5 generationer.
- Båda hundarnas HD status före parning är A+A eller A+B.
- Båda hundarnas ED status före parning är UA (0).
- Båda hundarna är utställda med godkänt resultat vid officiell utställning.
- Båda hundarna är meriterade på jaktprov.
- En meriterad, den andra omeriterad.

Om detta skall bli en godkänd parning måste den omeriterade ha gått minst ett jaktprov utan att provet brutits. Max en (1) parning rekommenderas för en omeriterad hund, för att detta avelsdjur skall kunna användas vidare krävs egen merit.

Mer om inavelsökning* sidan 6.

Täckhundslista

För att underlätta för uppfödare och tikägare har laikaklubben en täckhundslista där de hanar som rekommenderas till avel publiceras.

Kraven för hanhundar är följande:

- HD-status A eller B.
- ED-status UA (0).
- Meriterad på jaktprov i Norden eller dokumenterad björnkontakt.
- Hanar uppfödda i Sverige efter 2021-06-31 ska vara födda ur en kull där parningen uppfyllde kraven för rekommenderad enligt RAS.

En hane kan rekommenderas till 2 kullar, efter utvärdering till max 3 kullar för svenskfödd hane och 4 kullar för importerad.

Utvärdering av kullar:

- Minst 20 % jaktprovsmriterade avkommor, minst en meriterad avkomma i varje kull
- Rastypisk exteriör.
- Inga kända ärftliga sjukdomar.
- Minst 35 % av avkommorna skall vara ED och HD-röntgade.

2. Nulägesbeskrivning

2.1 Registreringar och inavel

Följande analys baseras helt på SKKs Rasdata för västsibirisk laika under åren 2001 till 2021.

Tabell 1. Västsibiriska laikor registrerade åren 2001 - 2021, deras könsfördelning och inavelsökning.

Registreringsår	Registrerade	Hanar	Tikar	Könskvot	Inavel %
2001	39	19	20	1,0	5,8
2002	56	24	32	0,8	2,6
2003	72	33	39	0,8	3,7
2004	60	31	29	1,1	2,7
2005	56	23	33	0,7	0,1
2006	81	39	42	0,9	2,2
2007	75	35	40	0,9	1,0
2008	86	41	45	0,9	0,4
2009	61	28	33	0,8	1,2
2010	78	34	44	0,8	2,0
2011	48	23	25	0,9	2,5
2012	37	15	22	0,7	0,6
2013	44	16	28	0,6	0,9
2014	52	29	23	1,3	0,9
2015	34	20	14	1,4	1,6
2016	82	37	45	0,8	1,3
2017	53	26	28	0,9	1,5
2018	50	25	25	1,0	3,0
2019	56	34	22	1,5	3,1
2020	55	25	30	0,8	2,4
2021	48	24	24	0,8	3,7
Summa					
M-värde	1223	581	643	0,9	2,1

* Förväntad könskvot hos hund är ca 1,0 till 1,1

2.2 Avelsbas och effektiv populationsstorlek

Effektiv populationsstorlek (N_e) är ett mått som beräknas för att urskilja den del av populationen som får avkommor. Ju högre effektiv populationsstorlek, desto fler individer av den totala populationen får avkommor. Har populationen en väldigt låg effektiv populationsstorlek innebär detta att endast ett fåtal av individerna som är tillgängliga används i avel. Att undersöka effektiv populationsstorlek i förhållande till populationens totala storlek kan alltså användas som ett verktyg för att analysera om de använda avelsstrategierna i rasen ger fler eller färre individer som går i avel. Den effektiva populationen kommer inte att vara lika stor som populationen i helhet, eftersom alla djur sällan reproducerar sig (Masel, 2011).

Normalt räknar man med att en ras eller art befinner sig i allvarlig fara för svåra genetiska skador när avelsbasen (den effektiva populationen) underskrider nivån 50.

Period	Alla		Avelsbas (Ne)		Inavel %	Max. antal Valpar	Rek. antal Valpar
	Kullar	Valpar	Utnyttjad	Tillgänglig			
2017 - 2021	73	263	33	64	2,4	14	6
2012 - 2016	68	264	69	57	1,4	14	6
2007 - 2011	79	348	378	58	1,1	19	8

2.3 Effekter av inavelsökning

Det är angeläget att inavelsökningen hålls på en låg nivå inom våra hundpopulationer för att dessa ska förbli livskraftiga.

Inavelsökningen i en ras bör understiga 2,5% beräknat på 5 generationer, vilket ger en stegring på 0,5% per generation.

Finns en hund flera gånger i t ex moderns stamtavla men inte i faderns stamtavla påverkas inte avkommans inavelsgrad. Om en hund med hög inavelsgrad paras med en helt obsläktad individ bryts inaveln och avkomman får 0 % i inavelsgrad.

Att para far med dotter, mor med son eller helsyskon med varandra är ett brott mot SKKs grundregler.

Mot bakgrund av den rätt intensiva informationen om inavelökningens negativa verkan på hundar hälsa, vitalitet och fruktsamhet är det rätt överraskande att det fortfarande produceras kullar med en inavelsökning långt över 4,5 %. Extremexempel under 2000-talet är två svenskfödda västsibirisk laika kullar med 14,5 % i inavelsökning.

Inavelsökning kan även benämnas som inavelskoefficient beroende vilket program man använder för att beräkna en kulls inavelsökning.

Målsättning:

Bibehålla rasens genomsnittliga inavelsökningen så den ej överstiger 2,5 %.

För att målsättningen ska nås behöver avelsbasen utökas.

Tillvägagångssätt:

Via SKK Avelsdata samt Hitta Älghund bevaka inavelsökningen vid varje enskild parning samt informera uppfödare om riskerna för negativa konsekvenser vid för hög inavelsökning. Sprida aveln på fler individer och uppmuntra och öka andelen röntgade och meriterade importerade hundar i avel.

Max 3,5 % i inavelsökning i varje enskild parning tillåts för att säkerställa de jaktliga kvalitéerna. Avelskommittén och uppfödare bör dock sträva efter kombinationer som ger en maximal inavelsökning på 2,5%.

Utvärdering:

Totalt har 22 kullar födda under 2000-talet en inavelsökning över 6,25 %.

Målet med en för rasen genomsnittlig inavelsökning under 2,5% uppnåddes under hela perioden 2005-2017 för att sen 2018 få en ökande trend och 2022 ligga på en nivå på 5%.

2.4 Hanhundsanvändning

2.4.1 Matadorer

Möjligheterna att bevara genetisk variation i en ras är i betydande grad beroende av antalet för avel tillgängliga hanar och det sätt på vilket de används i avel. Beräkningarna utgick tidigare från att en genomsnittlig hanhund utnyttjas i avel under en period av 4-5 år. Nya beräkningar visar att det faktiska generationsintervallet, den tid som förflyter mellan föräldrars första kull till avkomman i genomsnitt får sin första kull är 5,4 år för västsibirisk laika.

SKKs rekommendationer om maximal produktion efter en enskild hanhund är fortfarande ca 5 % av den totala valpproduktionen under en generation, med generationsintervallet 5 år. Det ger då en enkel tumregel att en hane inte bör tillåtas få flera valpar än vad som motsvarar 25 % av ett års normalregistreringar. Tillämpas den gränsen skulle taket för västsibirisk laika ligga vid 13 valpar per hane. Det föreslagna värdet skall dock ses som ett absolut tak och inte som en rekommendation för normalproduktion. Vill man hålla sig till en mer balanserad avel bör värdet inte överskrida ca 2 % av valpproduktionen under en generation, eller 10 % av ett års normalregistrering. Hänsyn bör också tas till att tillämpat generationsintervall i rasen. Med dagens registreringssiffror skulle man då hamna vid ett tak på bara ca fem valpar per hane för västsibirisk laika.

Av totalt 63 hanar använda i avel så har idag 20 av dem överskridit det rekommenderade maximitaket (13 valpar). Hälften av dem är födda under 2000-talet.

Det finns dock sedan tidigare en hane med 72 valpar. Skall balansen kvarstå på sikt i avelsarbetet bör antalet barnbarn inte nämnvärt överstiga dubbla antalet barn. Varje hund har både en farfar och en morfar. 11 hanar födda efter 2000 har mer än dubbla rekommenderade maxantalet barnbarn, som extremexempel finns en hane med 113 barnbarn. Det måste observeras att den typen av avel leder till att en stor del av stammens tikan bli hel- och halvsysstrar, vilket oundvikligen minskar den effektiva avelspopulationen och ökar risken för förlust av nödvändig ärftlig variation. Den enda motåtgärden är då förnyade importer av mindre besläktade hundar.

Det är förhållandevis lätt att skapa regler för enskilda hanars användning, men avsevärt svårare att begränsa användningen av deras barn och avkommor i senare generationer. För bevarande av nödvändig ärftlig variation är det ändå lika nödvändigt att försöka hålla kontroll på att en enskild hane inte i kommande generationer ger alltför stort genomslag. Den tidigare nämnde hanen med 113 barnbarn finns redan i 233 hundars stamtavlor. Den enda åtgärd som kan leda till en annorlunda avelspolitik för rasen är att uppfödarna görs medvetna om de långsiktiga riskerna med koncentrerad avel och att man snabbt, exempelvis på rasclubbens hemsida, informerar om födda kullar och deras bakgrund.

Löpande redovisning av genomförda parningar finns publicerad på hemsidan så att alla uppfödare snabbt får information när en hane börjar bli överanvänd.

2.4.2 Ålder vid avelsdebuten

Det är inom jakthundsaveln knappast möjligt att göra en rättvisande värdering av en tilltänkt avelshanes egna prestationer om denne är mycket ung vid första parningen. Avel med hundar som ännu inte uppnått två års bör därför så långt möjligt undvikas. Det är särskild angeläget i raser med så begränsad avelsbas att det knappas ges utrymme för avkommeprövning.

2.4.3 Hanar i avel

Ingen population mår bra av att enskilda hundar, varken hanar eller tikar, får ett alltför starkt inflytande på bara ett par generationer. Det tömmer rasen på genetisk variation, dvs. inavlen ökar ofrånkomligen. Därmed ökar också riskerna för ärftlig orsakade sjukdomar och defekter i rasen som helhet.

Målsättning:

Ingen hane skall användas mer än två gånger i Sverige innan utvärdering. När avkommorna nått minst två års ålder skall de utvärderas, nås uppsatta mål för avkommorna kan ytterligare en parning rekommenderas. Maximalt tre kullar i Sverige per hane, undantag för importerade hanhundar om maximalt fyra kullar.

Tillvägagångssätt:

Via information samt avelskommitténs rekommendationer.

Utvärdering:

Under perioden 2018-2021 har 31 hanar använts i avel, av dessa 31 hanar är 26 meriterade på jaktprov och en av dem har av Laikaklubben godkänd björnmerit. Två av hanarna är inte födda i Sverige.

Antalet hanar som uppfyller Laikaklubbens krav på jaktmerit fortsätter öka, från 75% tidigare period till nuvarande 87%.

Tre av hanarna har använts tre gånger eller fler, ingen av dessa har uppfyllt kraven vid utvärdering.

2.5 Tikar i avel

Tikar kan, genom sina söner, få ett nästan lika betydande inflytande på populationens genetiska framtid, som en enskild populär hanhund.

Målsättning:

Markant öka antalet jaktmeriterade tikar i avel samtidigt som antal kullar per tik måste uppmärksammas och begränsas. Ingen tik skall användas mer än två gånger i Sverige innan utvärdering. När avkommorna nått minst två års ålder skall de utvärderas, nås uppsatta mål för avkommorna kan ytterligare en parning rekommenderas. Maximalt tre kullar per tik, undantag för importerade tikar om maximalt fyra kullar.

Tillvägagångssätt:

Via information samt avelskommitténs rekommendationer.

Utvärdering:

Under perioden 2018-2021 har 31 tikar använts i avel. Av dessa är 9 meriterade på jaktprov. Tre av tikarna är inte födda i Sverige men en av dem har dock svenska föräldrar.

Antalet tikar som uppfyller Laikaklubbens krav på jaktmerit har ökat från 22% tidigare period till 29%. Värt att uppmärksamma är att två av de meriterade tikarna dessutom är jaktchampions.

Tre av tikarna har fått tre kullar eller fler, ingen har uppfyllt kraven för utvärdering.

2.6 Veterinärstatistik

Höftleds dysplasi, HD

HD är en felaktig utveckling av höftleden och en relativt vanlig skelettrubbning hos många hundraser.

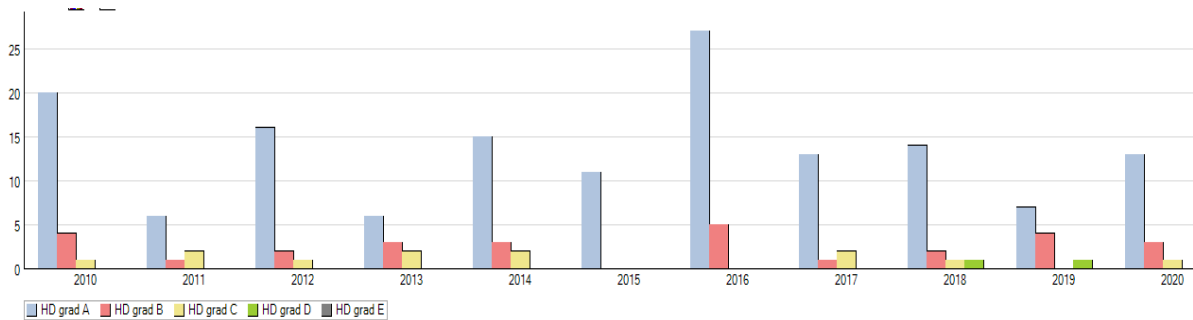
Risken för att en hund ska utveckla HD är betingat av såväl arv som miljö, arvs gången är komplex (kvantitativ). Detta innebär bl.a. att även hundar med normala höftleder (grad A eller B) kan producera avkommor som utvecklar HD. Risken för att hund med normala höftleder ska producera avkomma som utvecklar HD ökar om dess föräldrar och/eller syskon har HD. Rubbningen i ledens utveckling äger rum under hundens uppväxttid. Först när skelettet vuxit färdigt kan man bedöma höftledernas utseende med hjälp av röntgen.

Gradering av höftledsstatus sker enligt normer fastställda av Fédération Cynologique Internationale (FCI). Normerna bygger på dels passform mellan höftledskula och höftledsskål, dels på djupet av skålen dvs. hur djupt höftledskulan ligger inne i skålen. Lederna graderas i 5 grupper:

- **A** normala höftleder grad A
- **B** normala höftleder grad B
- **C** lindrig dysplasi
- **D** måttlig dysplasi
- **E** höggradig dysplasi

Det är omöjligt att enbart med hjälp av en röntgenbild kunna utläsa om en hund har besvär av sin HD. Det finns hundar som är halta och visar andra tecken på smärta trots att de bara har en lindrig dysplasi, medan enstaka hundar med kraftig dysplasi uppträder helt symptomfria.

Diagram 1 visar att frekvensen HD, för vid de år då hundar röntgats ligger under 10 %. Andelen röntgade hundar är så pass stor att värden får anses relativt representativa och de senaste åren blivit bättre.

* Diagram 1. HD-frekvens för västsibirisk laika (anger antal röntgade/hundens födelseår)

Svenska Laikaklubbens hälsoprogram nivå 3 gäller registreringsförbud för avkomma efter föräldradjur som ej har officiell höftledsstatus före parning. Om uppfödare använder HD-belastat avelsdjur åsätts avkomman avelsspärr som ej kan borttagas.

Målsättning:

Fortsätta bibehålla laikans veterinära status.

Tillvägagångssätt:

Uppmana fler hundägare till att röntga sina hundar. Informera uppfödare, valpköpare och klubbmedlemmar. Särskilt uppmärksamma importerade laikors HD-status.

Utvärdering:

Under perioden 2018-2021 har 54 västlaikor HD-röntgats, 7 av dem graderades C eller D.

Armbågsledsdysplasi, ED

Armbågsledsdysplasi innebär en onormal utveckling av armbågsleden och förkortas ED efter den engelska benämningen elbow dysplasia.

ED är ett samlingsnamn för olika tillväxtrubbningar som leder till benpålagringar i armbågsleden, vilka kan urskiljas relativt tydligt vid röntgen.

Gemensamt för de olika tillväxtrubbningarna är att små men väsentliga delar av ledbrosket inte utvecklas normalt eller att det skadas på grund av rubbad utveckling i omgivande benvävnad.

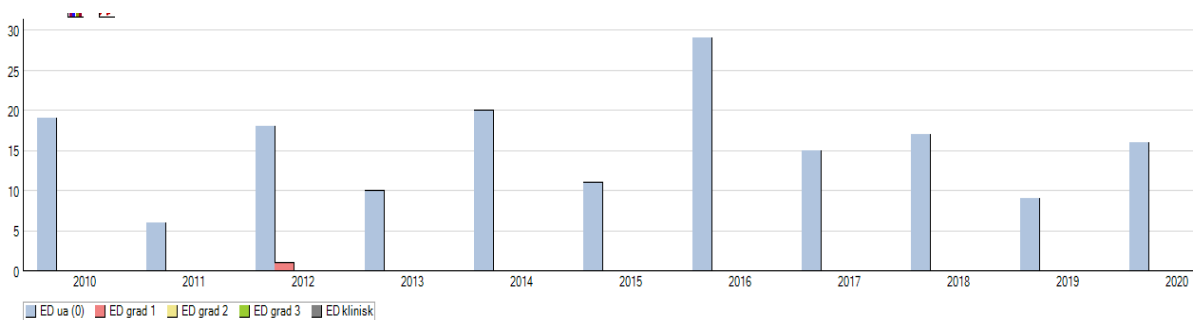
Till skillnad från metodiken vid avläsning av röntgenbilder av höftleder, där man direkt bedömer det eventuella felet i utvecklingen av leden och sedan separat anger hur stora pålagringar som tillkommit (artrosgrad), är det när det gäller armbågsleder oftast endast möjligt att avläsa om det föreligger benpålagringar och sedan gradera dessa.

Vid den centrala granskningen av röntgenbilderna graderas armbågsledsartros enligt följande skala, som också används internationellt:

- 0 inga påvisbara förändringar
- I lindriga benpålagringar, upp till 2 mm
- II måttliga benpålagringar, 2 - 5 mm
- III kraftiga benpålagringar, över 5 mm

Något säkert samband mellan graden av benpålagringar och smärtsymtom finns inte, men unga hundar, med måttliga eller kraftiga pålagringar, visar ofta stelhet och hälta, framförallt efter hård motion.

Arvsgången för ED är komplex där både arv, med många gener i samverkan (polygen), och miljö är bidragande orsaker till sjukdomens utveckling.

*Diagram X. ED-frekvens för västsibirisk laika (anger antalet röntgade/hundens födelseår)
Källa: SKK avelsdata 2022-03-20*

Endast kullar där bägge föräldrarna är röntgade före parning med resultat ED grad 0, dvs inga påvisade förändringar rekommenderas av Svenska laikaklubben.

Endast hundar med ED grad 0 tillåts delta i klubbens aktiviteter, tilldelas utmärkelser samt stå med i täckhundslistor.

Målsättning:

Fortsätta bibehålla laikans veterinära status.

Tillvägagångssätt:

Uppmana fler hundägare till att röntga sina hundar. Informera uppfödare, valpköpare och klubbmedlemmar.

Utvärdering:

Under perioden 2018-2021 har 52 västlaikor ED-röntgats, samtliga utan anmärkning.

2.7 Avelsinstrument

Älgprov

Detta testar flera typiska och viktiga egenskaper, inte minst jaktlust då det lägger stor vikt vid sök, förföljande och skalltid. Detta prov har länge varit det viktigaste styrinstrumentet och kommer säkerligen att vara så i framtiden också.

Vildsvinsprov

Liksom älgprovet testar detta en mängd typiska egenskaper. Ett viktigt komplement till älgprovet då vildsvinsprovet bättre värderar mentala egenskaper som mod, skärpa och nervkonstitution.

Fågelprov

Testar bl.a. hundens jaktlust, sök och förföljande.

Björnjaktprov (Svenska Klubben för Drivande Vildsvinshundar, SSDV) samt SÄKs protokoll "Dokumentation av björnkontakt"

Eftersom laikan är en allroundhund som ska ha stort rovviltsintresse är det viktigt att hitta former för att även pröva laikans jaktliga förmåga på rovvilt. Detta är två sätt för att dokumentera arbeten på björn.

Målsättning:

Öka andelen jaktmeriterade hundar. Speciell uppmärksamhet skall riktas mot tikarna. Jaktlig bredd ska stimuleras framför specialisering.

Alla hundar som används i avel skall vara startade på jaktprov.

Tillvägagångssätt:

Genom aktiva informations- och stimuleringsåtgärder via klubbens jaktprovsgroup. Alla fyra provmöjligheterna, älg, vildsvin, björn och fågel skall vara meriterande. SÄKs protokoll "Dokumentation av björnkontakt" skall kunna användas som merit vid t.ex. valpförmedling. Klubben ska arbeta fram en "jaktlig rasstandard" där arbetsätt och önskade egenskaper i de moment som bedöms i våra jaktprov och tydligt beskrivs.

Utvärdering:

Tidigare mål att 50% av tikarna skall vara jaktprovsmarterade är inte uppfyllt då endast 29% av tikarna som användes i avel var jaktprovsmarterade. Antalet hanar som uppfyller Laikaklubbens krav på jaktmerit fortsätter öka, från 75% tidigare period till nuvarande 87%.

Medelvärde poäng på Älgprov utförda 2018-2023 för västsibirisk laika.

Sök	Finna älg	Skall upptag	Skall kvalite	Vilja förfölja	Ställa flyende älg	Skalltid	Skall hörbarhet	Skall täthet	Lydnad Samarbete
5.02	5.75	6.3	5.23	6.28	4.44	5.02	7.31	8.37	5.04

2.8 Mentalitet

Laikan är en självsäker, aktiv hund med mycket jakt- och arbetslust. Eftersom den är en utpräglad jakthund ställer den även krav på sin förare. Alla har inte behov av, eller klarar av, en hund som laikan. För att aktivt (till skillnad mot de mer passiva arbetssätt som flera andra spetsar uppvisar) kunna ställa en vuxen björn eller ett vuxet vildsvin krävs mer än vad många jägare kanske har behov av. Dessa egenskaper är ingenting som ges "gratis" och detta måste man som valpköpare vara medveten om. Klubben måste bidra till att informera om detta, annars blir det svårt att behålla en rastypisk hund i framtiden.

Laikan ska vara rastypisk

Under senare år har aveln i relativt stor utsträckning bedrivits utifrån älghundsprovet som mall. Om detta görs för ensidigt skulle det på sikt bidra till att vissa rastypiska mentala egenskaper skulle minska. Målet med aveln är att bibehålla rasens unika egenskaper: Att behålla, och i många fall öka, till exempel mod och skärpa, jaktlust och viljan till samarbete. Vildsvinsprovet för ställande hundar kan bidra till att dessa mentala egenskaper mäts effektivare, likaså SSDV jaktprov på frilevande björn. Det är viktigt att dessa egenskaper kommer med i avelsarbetet och blir ett redskap för avelskommittén, vid sidan av till exempel älgprovet.

Aggressivitet mot människor är mycket ovanligt och inget problem hos rasen idag. Tvärt om är laikan typiskt tillgänglig, familjekär och lättdresserad. Ofta förvånar den stora skillnaden mellan det förarmjuka intrycket hunden kan ge hemmavid och det oerhörda mod samt den skärpa hunden kan och bör uppvisa i skogen.

Behovet av en rastypisk laika är större idag än för några år sedan.

Målsättning:

Bevara laikans goda mentalitet och endast använda rastypiska hundar i avel. Målet är att inom fem år ska alla parningar vara på hundar som är rastypiska, hundar som visat att de kan ställa storvilt, att de har ett modigt arbetssätt. Bevara laikornas allroundegenskaper.

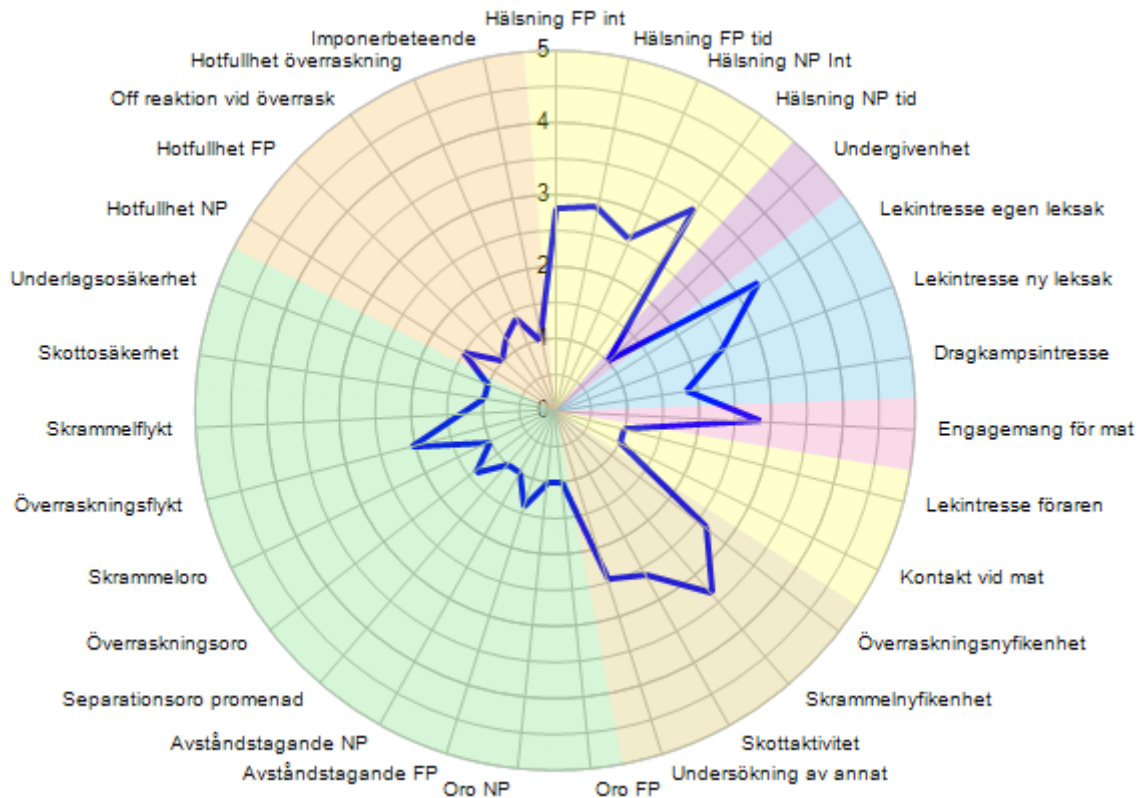
Tillvägagångssätt:

Via information på klubbens hemsida och tidning sprida kunskap om hur vi bäst bevarar laikornas goda mentalitet. Stimulera att delta i olika aktiviteter som har som målsättning att utveckla förhållandet mellan hund och människa, t ex dressyrkurser, BPH, hundförarutbildning.

Olika åtgärder ska stimulera att samma individer testas på flera viltslag. T ex priset för "Årets storviltslaika" som ges till högsta totalpoäng från ett vildsvinsprov och ett älgprov. Avelsrådgivarna skall alltid utgå från rastypiska hundar.

Utvärdering:

I dagsläget är endast 7 hundar startade på BPH. Tabellen visar rasens snitt i de beteende och personlighetsmoment som beskrivs.

2.9 Exteriör

Västsibirisk laika skall vara från medelstor till något större storlek; substansfull med stark och torr konstruktion. Kroppslängden, mätt från bröstbensknapp till sittbensknöl, skall överstiga mankhöjds måttet något. Muskulaturen skall vara välutvecklad och benstommen stark. Könspregeln skall vara tydligt uttalad. Hanhundar är större än tikar och skall vara tydligt maskulina.

Målsättning:

De skall vara av funktionell typ och utgå från rasstandard. Målet är att laikan ska behålla sin funktionella särart även i framtiden. Hundar av idealstorlek ska premieras. Deltagande i utställningar skall uppmuntras. Klubben skall medverka till att hålla en klar och tydlig exteriör gräns mellan våra laikaraser.

Tillvägagångssätt:

Klubben har ett stort ansvar att sprida information om vikten av exteriört rastypiska hundar. Hundar som används i avel skall alltid vara exteriört rastypiska. Via information till hundägare, öka antalet utställda västsibiriska laikor. Klubben ska vara SÄK behjälpliga vid revidering av domarkompendium, delta i exteriördomarkonferenser och utbildningar.

Utvärdering:

Under 2018-2021 har 74 hundar bedömts på utställning. 20 hundar har tilldelats CK. Bedömningen har dock varit väldigt varierande och det har även skett att hundar som saknar eller har felaktiga rastypiska detaljer premierats excellent. Ett nytt domarkompendium har tagits fram och fler utställningsdomare är utbildade.

3. Svenska Laikaklubbens avelsrekommendationer

För att på ett tydligare sätt beskriva för uppfödare och presumtiva valpköpare vilken uppfattning klubben har i avelsarbetet så har följande krav för rekommendation av parning fastlagts:

Vilka parningar "rekommenderar" klubben?

Laikan är en ställande jakthund, och ska den kunna kallas rastypisk ska den också fungera som sådan. Detta innebär att enbart hundar som används inom jakt ska avlas på och som visar att de fungerar på ett rastypiskt sätt.

Rimliga minimikrav på båda hundarna, vid en parning, är att de har ett frimodigt sök, ett modigt arbetssätt på vilt och att de regelbundet presterar ståntider på över 30 minuter på älg, vildsvin, björn eller lo. Rovviltsskärpa är en rastypisk egenskap som alltså också måste värnas om i aveln.

Exteriör & Hälsa: Hunden ska ha ställts ut på en av SKK godkänd officiell utställning och vara rastypisk. Självklart ska den vara fullt frisk och inte bära på ärftliga sjukdomar. När det gäller HD/ED följer klubben SÄKs rekommendationer.

Max två (2) kullar rekommenderas innan utvärdering, därefter max en (1) parning ytterligare.

Importerade hundar max två (2) kullar i Sverige och därefter vänta på utvärdering, efter godkänd utvärdering max två (2) kullar ytterligare.

Avelskommittén genomför utvärderingen efter förfrågan från respektive hundägare. Krav för utvärdering definieras nedan.

Omparning av samma individer rekommenderas ej.

Max 3,5 % i inavelsökning i varje enskild parning tillåts för att säkerställa de jaktliga kvalitéerna. Avelskommittén och uppfödare bör dock sträva efter kombinationer som ger en inavelsökning på max 2,5%.

Rekommenderade parningar:

Uppnås på följande sätt:

- Beräknad inavelsökning är max 3,5% beräknad på 5 generationer.
- Båda hundarnas HD status före parning är A+A eller A+B.
- Båda hundarnas ED status före parning är UA (0).
- Båda utställda med godkänt resultat vid officiell utställning.
- Båda meriterade på jaktprov.
- En meriterad, den andra omeriterad.
Om detta skall bli en godkänd parning måste den omeriterade ha gått minst ett jaktprov utan att provet brutits. Max en (1) parning rekommenderas för en omeriterad hund, för att detta avelsdjur skall kunna användas vidare krävs egen merit.

Parningar som ej uppfyller ovanstående krav förmedlas och annonseras ej av Svenska Laikaklubben.

Som merit räknas minst ett av nedanstående:

- 1, 2 eller 3-pris på älg-, vildsvin, björn- eller fågelprov. Löshundsprov genomförda i Norden avses. Jaktprov genomförda utanför Norden behandlas individuellt av avelskommittén.
- Godkänt (kriterier nedan) på SÄKs protokoll "Dokumentation av björnkontakt" bevitnat av auktoriserad jaktprovsdomare.
- SSDK jaktprov frilevande björn.

Krav för godkänt på SÄKs protokoll "Dokumentation av björnkontakt" för rekommendation.

Gäller enbart björn. Den som har bevitnat jakten (ej jävig enligt SKKs regler) ska ha sett björnen eller **sett** tydliga spårstämplar i t ex snö, i samband med att hunden ställt den. Laikaklubben har rätt att intervjua vittnet för faktainsamling. För godkänt ska hunden ha varit ensam under arbetet och skällt ståndsfall i minst 60 minuter eller skällt ståndsfall minst 30 minuter samt förföljt minst tre kilometer eller en timme. Arbetet på unge eller björn i träd räknas inte.

3.1 Avelsutvärdering tikar & hanar.

Max två (2) kullar i Sverige och därefter vänta på utvärdering, efter godkänd utvärdering max en (1) kullar ytterligare.

Utvärdering av kullar:

- Minst 20 % jaktprovsmriterade avkommor, minst en meriterad avkomma i varje kull
- Rastypisk exteriör.
- Inga kända ärftliga sjukdomar.
- Minst 35 % av avkommorna skall vara HD och ED-röntgade.

Importerade hundar max två (2) kullar i Sverige och därefter vänta på utvärdering, efter godkänd utvärdering max två (2) kullar ytterligare.

4. Tidsplan

Avelsstrategin gäller för perioden 2024 – 2028.

Förankring

Svenska Laikaklubben har via hemsidan, sociala kanaler och Laikabladet informerat om den pågående revideringen av rasavelsstrategin. Medlemmarna har under hela processen haft möjlighet att ställa frågor, lämna synpunkter och komma med förbättringsförslag vilket legat till grund för utformandet av gällande RAS.

5. Sammanfattning

Den västsibiriska laikans utveckling är inte enbart positiv. Andelen jaktprovsmriterade hundar är för få för att erhålla en godtagbar avelsbas. Rasens jaktliga status bör alltså förbättras. Användning av jaktligt omeriterade hundar i aveln är för hög. Som i sin tur ger en för ojämn och sämre jaktlig standard.

Vildsvinsjakten med ställande hund har utvecklats så snabbt att aveln kvalitetsmässigt inte alltid hunnit med. Hundar med både bristande jaktlust och mentalitet används alltför flitigt i aveln. Möjligheterna till jaktprov på älg, vildsvin, björn och fågel är därför ett mycket viktigt avelsinstrument för laikan.

Antalet registrerade västsibiriska laikor ligger på en nivå som medför bekymmer med tillgänglig avelsbas. Överanvändning av tikar och hanar kan leda till att inavelsgraden riskerar att öka till en oacceptabel nivå. Här har klubbens avelskommitté en viktig uppgift att stimulera uppfödare att importera avelsdjur.

Klubben behöver skärpa avelsrådgivningen i enlighet med riktlinjerna i detta dokument. Speciell uppmärksamhet skall riktas mot att inavelsökningen ligger inom den rekommenderade. Antal kullar per hane och tik bör begränsas.

Informationen till laikaägare, uppfödare och presumtiva valpköpare kan göras bättre. Här har klubben tillgång till hemsidan www.laikaklubben.com, medlemsportalen i appen Barktail samt Laikabladet som båda är utmärkta informationsspridare för att nå dessa syften.

Samarbete med framför allt Svenska Älghundklubben men även övriga rasklubbar bör förstärkas. SÄKs resurser och kompetens i avelsfrågor finns att tillgå och bör nyttjas.

Omslagsbild: Zena och Kunak

Foto: Sava Giria

Svenska Laikaklubbens Avelskommitté 2024-01-21

Källor: SKK avelsdata, hittaalghund.se